

stempel” op het werk drukken. Dit kan hij doen met behulp van vrije en creatieve keuzes die, bij de productie van het werk, de eigenheid van de auteur weerspiegelen (*Painer*, C-145/10). Verder moet het werk in een concrete creatie worden uitgedrukt waardoor het voorwerp nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd (*Levola Hengelo*, C-310/17).

Wat de specifieke relatie tussen het auteursrecht en het modellenrecht betreft, bepaalde het HvJ in 2011 met zijn *Flos*-arrest (C-168/9) dat elk werk kan genieten van auteursrechtelijke bescherming, ongeacht of het (eveneens) door een model wordt beschermd. Volgens het HvJ, dat in weze artikel 17 van richtlijn nr. 98/71/EG inzake de rechtsbescherming van modellen herhaalt, bepalen de lidstaten “de omvang en de voorwaarden van die bescherming, met inbegrip van het vereiste gehalte aan oorspronkelijkheid”.

Gelet op de uiteenlopende nationale interpretaties van dit artikel en van de auteursrechtelijke bescherming voor industriële voorwerpen in het algemeen, rees de vraag of de geharmoniseerde, eengemaakte interpretatie van het HvJ zou afwijken van de in eerdere rechtspraak opgelegde normen.

Naar aanleiding van een geschil tussen Cofemel en G-Star over het model van een jeans, trui en T-shirt heeft het Hooggerechtshof van Portugal gevraagd aan het HvJ of de nationale norm voor de auteursrechtelijke bescherming van gebruiksvoorwerpen in stand kon worden gehouden. Het Portugese auteursrecht vereist, in essentie, dat gebruiksvoorwerpen een individueel, opmerkelijk esthetisch en visueel effect opwekken.

In zijn *Cofemel*-arrest, bevestigde het Hof van Justitie van de Europese Unie dat eenzelfde vormgeving of object zowel door het auteursrecht als door het modellenrecht kan worden beschermd. Bovendien heeft zo een cumulatieve toepassing geen invloed op de voorwaarden voor de verlening van de bescherming. Met andere woorden, het Hof bevestigde uitdrukkelijk dat de geharmoniseerde voorwaarden van Europees auteursrecht nog steeds van toepassing zijn en dat geen beroep kan worden gedaan op andere nationale vereisten. Met betrekking tot de specifieke Portugese norm, oordeelde het Hof dat het bestaan van esthetische overwegingen deel uitmaakt van de creatieve activiteit, maar onvoldoende is op zichzelf om vast te kunnen stellen of het werk een intellectuele schepping van de auteur is, die zijn keuzevrijheid en persoonlijkheid weerspiegelt en dusdanig voldoet aan de originaliteitsvereiste van het Europees auteursrecht.

J. B.

Hof van Justitie van de Europese Unie 12 september 2019

Bayer Pharma AG/Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt. en Exeltis Magyarország Gyógyszerkereskedelmi Kft.

Zaak: C-688/17

AUTEURSRECHT EN NABURIGE RECHTEN

Gemeenschappelijke bepalingen – Rechtshandhaving – Voorlopige maatregelen – Aansprakelijkheid – Schadevergoeding

DROITS D'AUTEUR ET DROITS VOISINS

Dispositions communes – Application de la loi – Mesures provisoires – Responsabilité – Indemnisation

Op 12 september 2019 heeft het Europees Hof van Justitie (HvJ) een arrest geveld waar, zeker in België, halsreikend naar werd uitgekeken. In zijn arrest beantwoordt het HvJ de prejudiciële vragen van de Hongaarse Fvárosi Törvényszék in verband met de interpretatie van “passende schadeloosstelling” in de zin van artikel 9, 7. van richtlijn nr. 2004/48 (de “handhavingsrichtlijn”) en de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door voorlopige maatregelen die door de rechter later worden herroepen of wegens enig handelen of nalaten vervallen (C-688/17). Deze voorlopige maatregelen nemen eveneens een einde wanneer de rechter later vaststelt dat er geen inbreuk of dreiging van een inbreuk op intellectuele eigendomsrechten bestaat.

De prejudiciële vraag van de Hongaarse rechtbank komt er in wezen op neer te bepalen of er sprake is van objectieve aansprakelijkheid in hoofde van de verzoeker van voorlopige maatregelen die in een latere fase worden herroepen of vervallen verklaard. Deze vraag werd in de Belgische rechtspraak al enige tijd geleden beantwoord door het zogeheten *Snowfall*-arrest (Brussel 28 februari 2018, *Ing.Cons.*, 2018/2, 316). Naar Belgisch recht werd de algemene aansprakelijkheidsnorm van artikel 1382 BW aangehouden. Voor zover er geen sprake is van een fout in de zin van artikel 1382 BW moet bijgevolg geen vergoeding worden betaald voor de schade die werd geleden als gevolg van onterecht toegekende voorlopige maatregelen.

In andere landen, waaronder Nederland, ging men dan weer uit van een objectieve aansprakelijkheid in deze situatie.

Het HvJ lijkt eerder de Belgische mening aangedaan, zo blijkt uit zijn arrest van 12 september 2019.

In een geschil tussen Bayer enerzijds en Richter en Exeltis anderzijds vorderde Bayer voorlopige verbodsmaatregelen op basis van een Hongaars octrooi. Deze werden eerst afgewezen op grond dat de aannemelijkheid van de inbreuk niet was aangetoond. Een nieuw verzoek tot voorlopige maatregelen werd even later wel toegekend, waarna deze op hoger beroep werden vernietigd op grond van procedurefouten. Even later werd het betrok-

ken octrooi bovendien nietig verklaard. Richter en Exeltis vorderden een vergoeding van de schade die zij stellen te hebben geleden als gevolg van de toegekende voorlopige maatregelen.

Het HvJ herhaalt vooreerst dat artikel 9, 7. van de handhavingsrichtlijn en het begrip “passende schadeloosstelling” autonoom en uniform moet worden uitgelegd. De lidstaten worden op grond van dit artikel verplicht om hun nationale rechterlijke instanties de bevoegdheid te verlenen om aan de verweerder een passende schadeloosstelling toe te kennen. Het staat de nationale rechterlijke instanties dus vrij om, in uitoefening van de aldus afgebakende bevoegdheid, de bijzondere omstandigheden van het geschil te beoordelen en te beslissen of een schadeloosstelling verschuldigd is en in welke zin deze “passend” is, of anders gezegd, gerechtvaardigd in het licht van die omstandigheden.

Het loutere feit dat de voorlopige maatregelen werden ingetrokken of vervallen verklaard, dan wel dat werd vastgesteld dat er geen inbreuk of dreiging van inbreuk op een intellectueel eigendomsrecht bestaat, impliceert evenwel niet dat de bevoegde nationale rechters automatisch en hoe dan ook worden verplicht om de eisende partij te veroordelen.

Aangezien de Hongaarse wetgeving niet voorzag in enige mogelijkheid om in die omstandigheden een schadeloosstelling te gelasten, werd deze in strijd met de Europese richtlijn nr. 2004/48 verklaard.

Het HvJ gaat vervolgens verder en oordeelt dat de intrekking van de voorlopige maatregelen een noodzakelijke voorwaarde kan vormen voor de uitoefening van de in artikel 9, 7. van richtlijn nr. 2004/48 neergelegde bevoegdheid, maar als zodanig niet kan worden beschouwd als doorslaggevend bewijs van het ongerechtvaardigd karakter van het verzoek dat aan de basis ligt van de ingetrokken voorlopige maatregelen. De bevoegde nationale rechterlijke instanties moeten bijgevolg nagaan of de eiser in een bepaalde zaak geen misbruik heeft gemaakt van die maatregelen en procedures.

Met andere woorden, ook het HvJ lijkt nu de foutaansprakelijkheid in de zin van artikel 1382 BW te bevestigen in het kader van voorlopige maatregelen die in een latere fase van het geschil worden ingetrokken, herroepen of vernietigd.

Een uitgebreidere noot over deze problematiek zal later in dit tijdschrift verschijnen.

J. B.

Cour de justice Benelux 14 octobre 2019

*Moët Hennessy Champagne Service (MHCS)/Cedric Art
Affaire: A2018/1/8*

MARQUE – MARQUE BENELUX

Etendue de la protection – Marque de renommée – Juste motif

MERK – BENELUXMERK

Beschermingsomvang – Bekend merk – Geldige reden

Le Président du tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles avait été saisi d'une action en contrefaçon des marques « Dom Pérignon » de MHCS. L'action avait été introduite sur la base de l'article 2.20, 2., d., de la CBPI, visant l'usage interdit par un tiers d'un signe identique ou similaire à une marque renommée, à des fins autres que celles de distinguer des produits ou services.

An artwork by Mr. Peers (Source: Cedricgallery.com)

L'action avait été introduite contre M. Cédric Peers, un artiste qui fait usage, dans ses œuvres, de plusieurs marques renommées.

Le tribunal a renvoyé l'affaire devant la Cour de justice Benelux, afin que celle-ci se prononce sur la question de savoir si la liberté d'expression, et en particulier la liberté artistique peut constituer un « juste motif » au sens de l'article 2.20, 2., d., de la CBPI, et le cas échéant, qu'elle détermine les critères à prendre en compte par la juridiction nationale et l'importance de chacun des critères dans la mise en balance entre la liberté artistique d'une part et les droits exclusifs du titulaire d'une marque renommée d'autre part.

La Cour de justice Benelux rappelle, d'abord, que la notion de « juste motif » peut se rattacher aux intérêts subjectifs d'un tiers faisant usage d'un signe identique et que le titulaire de la marque renommée peut être contraint de tolérer l'usage par ce tiers d'un signe identique ou similaire à sa marque. Cependant, l'usage par le tiers